

Kaatsi ja Taatsi laulatus

Läts õks sis mõni pääväkene,
tuvi mõni tunnikõnõ.
Inne õks nää^q keere^q kirotamma,
läts paar papi poolõ.
5355 Nimi sai õks näil kerigokirja,
nimi papi paprõhõ.
Kui nää^q õks sis tulli^q kulla kodo,
kulla kodo, mar´a majja,
sis panni^q õks nää^q likko linnasõ^q,
5360 veivä^q ojja ollõterä^q.
Kodo kutsi^q õks nää^q ollõ utjit,
linnasõ leotajit:
kõik näil õks naa^q tiindre^q teivä^q,
panni^q likko palgalise^q.
5365 Sis teivä^q õks nää^q taare tarrõ,
mõtu külma keldrehe:
hüvvä teivä^q õks nää^q taare Taatsi puul,
makõt mõtu mõrsjallõ,
Kaatsi teivä^q õks vil puul katõvõrra,
5370 Toomõ puul tugõvappa.
Kui saiva^q õks näil ollõ^q ütõtust,
linnasõ^q leotõdust,
kui tull´ õks sis rikas riidekene,
päätnitsa pääväkene,
5375 sis kutsi^q õks nää^q risti-ristämmä,
ristivette viijäni.
Sis küti^q õks nää^q sanna, veere^q vihta:
hummõn lätsi^q õks sis latsõ^q laulatamma,
pardsi^q paare pandmahe.
5380 Taatsi nakas´ õks jo varra valmistamma,
inne päivä ehtimähe.
Taatsi ehe õks sis lillirõivillõ,
tuvi toomõhäär mille,
pand´ õks tä siide sisse,
5385 valgõ rõiva vaihõllõ.
Siidi^q õks täl man sibisivä^q,
lindi^q man libisivä^q.
Sula-õks-jal-nõ sugõ hobõst,
päiviline pääde ratso,
5390 palga-õks-jal-lise^q panni^q ette.
Ese läts õks sis ussõ kaemahe,
mar´a mano saismahe.
Hopõn oll´ õks sääil häste ehitet,
kallehe kabistõt:
5395 kiistka^q* ollõ^q õks jal külge kõüdedõ^q,
hand pant palmikohe.
Hand õks sis ütël´: “Asi halv!”,
kiistka ütël´: “Kehvä poolõ!”
Joosi^q õks naa^q vett vehmreotsa^q,
5400 läts hikkõ hiir ruun,
sais´ õks sis kurvah kulla hopõn,
murrõlinõ must ruun.
Ese läts õks sis tarrõ ikkõh,
kasvataja kahitõh:

5405 “Kuulõ^q õks, mu kull´a tütrekene,
pääs´o jalapästjäkene!
Umast olõt õks sa elost essünü,
umast moodost mutt´unu:
kõik omma^q õks sul tähtsä^q tähendüse^q,
5410 viletsüse vipõrusõ^q!”
Taatsi istõ õks sis maalõ ikmahe,
tooli pääle tuumatamma.
Taatsi õks ikk´, esi ütël´,
silmäviil veerätelli:
5415 “No lää õks ma üle ese keelo,
kalle tätä kaitsmise!
Iku- lää õks vaest -ello elämähe,
kaihopõlvõ kasumahe?
Minnä^q tulõ õks mul ime miilt piti,
5420 taadõ tahetot piti.”
Ime liit´ õks jal mano libõhõhõ,
käve mano käbehehe:
“Siin jovva-i õks imp kõiki kullõlda^q,
neid kiirda keerätellä^q -
5425 muudku naka^q õks sa, Taatsi, minemähe,
kallis tütar kallumahe!”
Iih lätsi õks sis risti-ristesä,
takah risti-ristäm,
näiokõnõ õks sis keere keskeh,
5430 vali näide vaihõl.
Istõ^q õks nää^q pääle ilosahe,
rattilõ rahva muudo.
Ime tõi õks ka pääle leeväkoti,
vadsakoti vankrehe.
5435 Ime õks tõi, esi iki,
kakõs´ kandja süämekene -
as´ast nakas´ õks sis arvo saamahe,
halõnduist haardmahe:
“Kui õks mul muna muilõ anda^q,
5440 kanamuna kallutõlla^q?”
Lätsi^q õks nää^q maad veid´okõsõ,
astõ^q külä aia ala.
Kiä õks näil vasta putunõssõ,
putunõsõ, johtunõsõ?
5445 Vasta õks näil puttõ suur sant,
tubli toorbakandjani.
Kott õks säläh täl kolisi,
toorba tuumat´ tur´o pääl,
oll´ õks täl käeh suur nui,
5450 otsah vaiv orakõnõ.
Ütel´ õks sis risti-ristäm,
ristivette viijäni:
“Taatsi-õks-sa-kõnõ, tütrekene,
mino kallis kanakõnõ,
5455 sul õks joht saa-i hüä elo,
saa-i kallis kasumine -
sant õks küll näütäs saiko(?) ello,
kotikandja koor´at* põlvõ!”

Ütel' õks jal risti-ristesä,
5460 ristivette viijäni:
“Tulõ õks küll minnä^q, mis mi hooli,
kül mi kallu, kae-i perrä!”
Sis õks nää^q sõidi^q tükü tiid,
palakõsõ pall'õ maad.
5465 Sis nakas' õks jo kerik kiretämmä,
kuldakupp kumisõmma.
Kaadsi olli õks jo iih kui esänd,
hel'ot hinnäst kui herr.
Sis lätsi^q õks nää^q mano teretämmä,
5470 käve^q kätt andmahe.
Oo õks noid risti-ristämme,
pääle valgit vadõrit -
nimä^q õks sis kõrvalõ kõnnõva^q,
astõ^q aia veere mano!
5475 Umma naksi^q õks nää^q ohto ütlemmä,
tulõmist tuumatamma.
Inne kõnõl' õks tuu Taadsi ristäm,
mõrsja uma mõistutõlli,
määne oll' õks meil kotost tulõmine,
5480 kaiho-tiil kallumine.
Kõnõl' õks tä vastatulõjit,
pardsi paari mut'utajit:
“Sant õks meil näüdäs' saiko ello,
kotikandja koor'at põlvõ,
5485 kõik joosi^q õks meil vett vehmreotsa^q,
hopõn oll' õks meil iih ikuline!”
Kaadsi õks jal risti-ristämmä,
ristivette viijät -
kõnõl' õks jal umma tulõket,
5490 vell'õ välläveerümist:
“Kaadsi ikk' ka õks küll ime ilmaväega,
kado-väega kahitsõlli,
ese oll' õks jal tuimah truubi pääl,
suurt tõmmas' õks tä piipo sohva pääl.
5495 Umma olli^q õks nää^q murõht murdunu^q,
meelepaha painunu^q.
Ime õks kõõ esele ütél',
maama tätäle manidsi:
“Ese-õks-sa-kene helläkene,
5500 perüs majaperemiis,
mille olõt õks sa kurvah, krundiherr,
suur miis sopsahunu?”
Ese õks ohkõ, esi ütél',
kaihomeelel kadsatõlli:
5505 “Mitte saa-i õks imp midäge tetä^q,
kulla kohege minnä^q -
hüä^q omma^q õks vaest elo^q meil eledõ^q,
hüä^q päävä^q ar nättö^q!”
Ime läts õks sis ussõ kaemahe,
5510 vällä tsõõrilõ morolõ.
Mito oll' õks meil hiiro ehitäjit,
mito laugi laaditajit -
ette jovva-s õks nää^q panda^q hobõsit,
verevit vehmrehe:
5515 hobõsõ^q õks kõik pistõ pillivä^q,
karkse^q katõ kápä pääl.
Tuud õks sis ikk' mi ime,
mi kandja kahitsõlli:

5520 “Agu nakasõ^q õks nää^q ikkõh elämähe,
kaiho-meelel kasumahe,
vai saasõ õks meil vanol vaiva-elo,
katõl vanal kaihopõlv,
Kaadsi naka-i õks imp meid kaemahe,
uma poig uhatamma*!”
5525 Sis kõnõl' õks jal vastatulõjit,
nurmõ otsah olõjit:
“Vasta õks meil tull' viinavuur,
kulla ollõkuurmakõnõ!”
Esi õks nää^q lausi^q meelestäni,
5530 uma meele poolõstani:
“Kaadsi nakas õks ehk viina kaemahe,
liinast olut ostmahe,
ehk joosõ õks tä kodo kogonest,
ese maja ikõtõllõs?””
5535 Esi õks nää^q naari^q, esi ütli^q,
katõkese kadsatõlli^q:
“Kui mi õks elä, sis mi näe,
olõ kavva, kae perrä,
kas omma^q õks n'oo veerna^q vigurusõ^q,
5540 viletsüse vipõrusõ^q.”
Kaadsi õks jo käve käest kinni,
pidi kapo kangla all.
Esi õks tä naard, esi ütél':
“Vaja om õks jo keertä^q kerikohe,
5545 asto^q suurdõ alõvohe -
jätke^q õks ti juttõ vähämbälle,
tõõsõst kõrrast tõõtagõ^q!”
Kibõhõhõ õks sis lätsi^q kerikohe,
armu-meelel alõvohe.
5550 Sis saistse^q õks nää^q keset kerikot,
au-kuppa* kottallõ.
Sääl õks sis papi^q pall'õ lauli^q,
koolipoisi^q pall'õ kuugi^q,
sis saiva^q õks nää^q latsõ^q laulatõdust,
5555 pardsi^q paare pantost.
Kaadsi sais' õks sääl iih kui esänd,
sälä takah kui sinot,
Taadsi sais' õks jal man kui mari,
Kaadsi ligi kui lill.
5560 Sis keere^q õks nää^q vällä kerikost,
astõ^q vällä alõvost.
Kaadsi mass' õks sis rahha lauljillõ,
pardsi paare-pandjillõ,
katõ- timä õks kõõ -võrra kallutõlli,
5565 visas' näile viievõrra.
Kõik õks sis timmä kõnõliva^q,
mar'a nimme manitsõlli^q,
Toomõl om õks et pall'õ tuhanit,
Kaadsil pall'õ kallist rahha.
5570 Sis õks nää^q seivä^q, sis jeivä^q,
peivä^q umma pidokõist.
Sis lätsi^q õks nää^q kodo minemähe,
ese majja isk' mähe.
Taadsi-õks-sis-kõist, näiokõist,
5575 mõtõldot mõrsjakõist -
ülä istõ õks sis hobõsõ pääle,
Kaadsi ligi, linnukõnõ.
Kaadsi õks kuts', esi kuuk',

mõrsjallõ mõistutõlli:
5580 “Taadsi, olõt õks jo müüdükene,
ollõ pääle ostõdokõnõ!”
Sis nää^q õks lätsi^q kulla kodo,
kulla kodo, mar´a majja.
Kui õks näid, latse, laulatõdi,
5585 pardsi^q paare pantigi,
tundi^q käve^q õks sis tulitunglil,
saiva^q sarahpaalkil(?).
Mano sinnä õks sis tull´ tukõv tunt*,
kõkõ paksop patu ese.
5590 Tuu õks küll naard´ suurõ naaru,
patu ese indsitelli.
Esi õks tä naard´, esi üteli,
kõvvõrjalg kõnõl´ juttu:
“Toona õks ma tei kuldakota^q,
5595 hõpõtallo tahvatsõlli -
kulda- saadi õks ma -kota^q kolka piti,
hõpõtalla^q tands´mahe:
õga lasõ-s õks ma paare Alega,
kokko kulladsõ poisiga!
5600 Rako^q lasõ õks no raudsaapit,

müttä^q tallo mürgütsit.
Kakko^q jovva-i õks joht noid saapit,
mürgükottõ kulutõlla!
Sõbra saada õks ma Kaadsi sälä taadõ,
5605 kukro mano koputamma:
Kaadsi sää õks mi viina juumahe,
sää olut ostmahe,
vihasusõ^q õks mi panõ viina sisse,
ulli tsilkmõ^q ollõ sisse -
5610 näid panõ õks kui pini^q purõlõmma,
panõ kikka^q kisklõmma!
Näide naka õks mi hinge himotsõmma,
näida toso tundmahe!”
Sääl aiva^q õks naa^q tundi^q tuud jutto,
5615 vanapatu^q pallõngit.
Kaadsi tiiä-s õks joht hellä hingekene,
Taadsi mar´ameelekene,
määnest näile õks küll ello ehitedi,
paari-ello pallõldigi.
5620 Kaadsil mõtõl´ ka õks jo veri viina poolõ,
süä tuksõ turilat.